

Marks -50

Unit - I संशोधन - स्वरूप व वैशिष्ट्ये

Marks -10

संशोधनाची उद्दिष्टे, निकष, वर्गीकरण, मूलभूत संशोधन, उपयोजित संशोधन, कृती संशोधन.

Unit - II संशोधनपध्दती, संशोधकाची गुणवैशिष्ट्ये, संशोधनातील नीतितत्त्वे.

Marks -10

Unit - III संशोधनाचे प्रकार .

Marks -15

- i) संशोधनाचे प्रकार .
- ii) पाठचिकित्सा व आवृत्तिसंपादन.
- iii) सटीप अनुवाद.
- iv) कालनिर्णय.
- v) तौलनिक अभ्यास.

Unit - IV संदर्भ साहित्याच्या शोधक प्रबंध लेखन

Marks -15

- i) ग्रंथालयाचा उपयोग.
- ii) विषयक्षेत्रे, विषयाची निवड.
- iii) संदर्भ साहित्य लेखन पध्दती
- iv) प्रबंध लेखन

संदर्भ ग्रंथ सूची

१. Research Methology in Sanskrit, Rashtriya Sanskrit Sansthan, Delhi
२. The Elements of Research Methodology in Sanskrit - Keshabachandra Das., CHAUKHAMBHA Publication. Varanasi
३. Methodology in Indological Research - Shrimannaragan Murthi, Bharatiya Vidya Prakashan, Delhi.
४. Indian Textual Criticism - Dr. Katra By K. A. Trivedi.
५. शैक्षणिक संशोधन पध्दती - वि. रा. भिंताडे, नूतन प्रकाशन नागपूर,
६. समाजशास्त्रीय संशोधन तत्त्वे व पध्दती- रा. ना. घाटोळे

PET - EXAMINATION (२०२०) - SANSKRIT
Part - II संस्कृत

Marks -50

अभ्यासक्रम

Unit - १ वैदिक वाङ्मय-

Marks -10

- i) वेदांचा रचनाकाळ,
- ii) ऋग्वेद, यजुर्वेद, अथर्ववेद, सामवेद या ४ वेदसंहिता, ब्राह्मणग्रंथ, आरण्यक ग्रंथ, उपनिषदे व ६ वेदांगे यांचे स्वरूप व विशेष.
- iii) निरुक्त - अध्याय १, २.

Unit - २ साहित्य -

Marks -10

- i) आर्षमहाकाव्ये (रामायण व महाभारत) - काळ, कर्ता, स्वरूप - वैशिष्ट्ये
- ii) पंचमहाकाव्ये (रघुवंशम्, कुमारसंभवम्, किरातार्जुनीयम्, नैषधीयचरितम्, शिशुपालवधम्) काळ, कर्ता, स्वरूप - वैशिष्ट्ये
- iii) प्राचीन संस्कृत ग्रंथकृतीचे अध्ययन- स्वप्नवासवदत्तम्, अभिज्ञानशाकुन्तलम्, उत्तररामचरितम्, वेणीसंहार, कादंबरी, कथामुख, मुद्राराक्षसम्, मृच्छकटिकम्, कथासरित्सागर इत्यादी ग्रंथांचे स्वरूप व विशेष.
- iv) पुढील प्राचीन शिलालेखांचे अध्ययन -
 - * समुद्रगुप्ताचे शिलालेख इलाहाबादस्तंभलेख.
 - * पहिला रुद्रदामन् याचा जुनागढ प्रस्तरलेख.
 - * वाकाटक सम्राज्ञी प्रभावतीगुप्ताचा ताम्रपट.

Unit ३ साहित्यशास्त्र -

Marks -10

- i) संस्कृत काव्यशास्त्राचा इतिहास
- ii) काव्य प्रयोजने, काव्यलक्षण, काव्यहेतू, काव्यप्रकार, शब्दशक्ति, रसविचार
(काव्यप्रकाश व साहित्यदर्पण या ग्रंथांच्या आधारे)
- iii) काव्यमीमांसा - अध्याय १ ते ५
- iv) ध्वन्यालोक उद्योत १, २

Unit ४ व्याकरण भाषाविज्ञान

Marks -10

- i) व्याकरणशास्त्राचा इतिहास - त्रिमुनीव्याकरण
- ii) संज्ञा - संधि - कारक - समास प्रकरणे (लघुसिध्दांत कौमुदीच्या आधारे)
- iii) तिङान्त प्रकरण (लघुसिध्दांत कौमुदीच्या आधारे)
- iv) भाषाविज्ञान

भाषा विज्ञानाचा इतिहास, भाषेची उत्पत्ती व व्याख्या, भाषेचे वर्गीकरण, भारोपीय परिवार, आधुनिक भाषाविज्ञानाच्या अभ्यासपध्दती, ध्वनिविज्ञान, अर्थविज्ञान, शब्दविज्ञान, वाक्यविज्ञान.

Unit ५ दर्शनशास्त्र -

Marks -10

- i) सांख्य, योग, न्याय, वैशेषिक, पूर्व मीमांसा, उत्तर मीमांसा, जैन, चार्वाक व बौध्ददर्शन इ.
दर्शनांचा अभ्यास.
- ii) तर्कसंग्रह- अन्नंभट्टकृत (संपूर्ण)

संदर्भग्रंथ सूची -

- १ संस्कृत काव्याचे पंचप्राण - डॉ. के. ना. वाटवे.
- २ संस्कृत के महाकाव्यपञ्चकमे व्युत्पत्ती - डॉ. मुसळगावकर, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी.
- ३ रघुवंशम् - कालिदास- चौखम्बा प्रकाशन
- ४ कुमारंभवम् - कालिदास , चौखम्बा प्रकाशन
- ५ किरातार्जुनीयम् - भारवी , चौखम्बा प्रकाशन.
- ६ नैषधीयचरितम् - श्रीहर्ष , चौखम्बा प्रकाशन.
- ७ कादम्बरी - बाणभट्ट - कथामुख हिन्दी अनु. शास्त्री प्र. केंद्र सीतापुर रोड
लखनौ
- ८ तर्कसंग्रह - अन्नंभट्ट दीपिका - चौखम्बा प्रकाशन , वाराणसी .
- ९ निरुक्त - चित्रावशास्त्री - स्वाध्याय मंडल पारडी.

- १० निरूक्त -डॉ. रवीन्द्र मुळे .
- ११ वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्ड) डॉ. शिवशंकर अवस्थी चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी .
- १२ संस्कृत व्याकरण का उद्भव एवं विकास - सत्यकाम वर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली.
- १३ संस्कृत व्याकरण परंपरा - युधिष्ठिर मीमांसक
- १४ पातञ्जल महाभाष्य- (मराठी अनु.) वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर, अभ्यंकर पाठशाला प्रकाशन, पुणे.
- १५ भाषाविज्ञान की रूपरेखा - गोपालदत्त जोशी, भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली
- १६ भरतमुनीचे नाट्यशास्त्र - गोदावरी केतकर
- १७ नाट्यशास्त्र - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- १८ दशरूपकम् - रं. प. कंगले, महाराष्ट्र राज्य साहित्य व सांस्कृतिक मंडळ, पुणे
- १९) काव्यप्रकाश - डॉ. विश्वेश्वरसिंह - चौखम्बा प्रकाशन
- २०) साहित्यदर्पण - डॉ. सत्यव्रत सिंह, चौखम्बा, वाराणसी
- २१) वैदिक वाङ्मय का इतिहास - पं. भगवदत्त चौखम्बा
- २२) वैदिक साहित्य का इतिहास - डॉ. पारसनाथ द्विवेदी
- २३) वैदिक संस्कृती - तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
- २४) रामायण - निर्णयसागर प्रत
- २५) महाभारत - निर्णयसागर प्रत
- २६) इतिहास पुराण का अनुशिलन - डॉ. भट्टाचार्य. चौखम्बा प्रकाशन
- २७) संस्कृत साहित्या का इतिहास - आ. बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा प्रकाशन
- २८) पाच संस्कृत नाटके - डॉ. गो. के. भट
- २९) Sanskrit Drama- A. B. Keith
- ३०) New Vedoc Selection- Macdonled
- ३१) Epic Mythology- Irid

- ३२) Great Epics of India इ E. W. Hopkins Motilal
Banarasidas, New Delhi
- ३३) History of Ancient- Sanskrit Literature- by F. Max
Muller Chaukhamba, Varamasi
- ३४) History of Indian Literature इ by Aldereht weber
Chaukhamba, Varanasi
- ३५) A History of Vedic Literature- by S. N. Sharma
Chaukhamba, Varanasi
- ३६) पुराभिलेखविद्या - डॉ. शोभना गोखले, पुणे
- ३७) पुराभिलेख - डॉ. देव, पुणे
- ३८) संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास - डॉ. वि.वा.करंबेळकर
- ३९) संस्कृत साहित्य का इतिहास - आचार्य बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
- ४०) भारतीय तत्त्वज्ञान - डॉ. श्रीनिवास दीक्षीत
- ४१) सर्व दर्शनसंग्रह - द.वा.जोग
- ४२) i)भाषाविज्ञान - डॉ. भोलानाथ तिवारी
ii) संस्कृत - प्राकृत भाषाविज्ञान - डॉ. अशोक व्हटकर
- ४३) लघुसिध्दांत कौमुदी - डॉ. म.दा.साठे
- ४४) भारतीय साहित्यशास्त्र - डॉ. ग. त्र्यं. देशपांडे
- ४५) वैदिक साहित्य और संस्कृती - डॉ.वाचस्पती गैरोला